

ISSN 1028-9763

МАТЕМАТИЧНІ МАШИНИ І СИСТЕМИ

МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МАШИНЫ И СИСТЕМЫ

MATHEMATICAL MACHINES and SYSTEMS

2015 3

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Журнал публікує оригінальні та оглядові статті науково-технічного характеру, звіти про наради, конференції, рецензії на монографії, матеріали проблемного та дискусійного характеру. У журналі публікуються статті, що охоплюють такі розділи:

ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ СИСТЕМИ

Теоретичні основи інформатики та кібернетики. Обчислювальні машини, системи та мережі. Проблеми нейрокібернетики та інтелектуальних систем

ІНФОРМАЦІЙНІ І ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Теоретична та практична реалізація сучасних інформаційних технологій і засобів комунікацій

МОДЕЛЮВАННЯ І УПРАВЛІННЯ

Алгоритмічна, програмна та апаратна підтримка обчислювальних систем. Ситуаційне управління. Системи прийняття рішень. Моделювання навколишнього середовища. Інформаційно-аналітичне моделювання соціальних систем

ЯКІСТЬ, НАДІЙНІСТЬ, СЕРТИФІКАЦІЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ І ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Теорія і практика надійності технічних засобів і програмного забезпечення. Проблеми сертифікації технологій і технічних засобів

ПАМ'ЯТЬ ТА ІСТОРІЯ

НОВІ ПРОЕКТИ

ДИСКУСІЙНІ ПОВІДОМЛЕННЯ

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор **А.О. МОРОЗОВ**, академік НАН України,
доктор техн. наук, професор

Заст. головн. редактора **В.П. КЛИМЕНКО**,
доктор фіз.-мат. наук, професор

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

І.І. ГОРБАНЬ доктор техн. наук, професор
М.Й. ЖЕЛЕЗНЯК канд. фіз.-мат. наук, с.н.с.
М.Г. ІСВЛЄВ канд. техн. наук, с.н.с.
О.А. ЛЕТИЧЕВСЬКИЙ академік НАН України, доктор фіз.-мат. наук
В.С. ЛИСЕНКО чл.-кор. НАН України, доктор фіз.-мат. наук
В.А. ЛИТВИНОВ доктор техн. наук, професор
В.В. ЛИТВИНОВ доктор техн. наук, професор
В.С. МАДЕРИЧ доктор фіз.-мат. наук, професор
І.В. ПРОКОПЕНКО доктор фіз.-мат. наук, професор
О.М. РІЗНИК доктор техн. наук, с.н.с.
П.С. САПАТИЙ канд. техн. наук, с.н.с.
В.П. СТРЕЛЬНИКОВ доктор техн. наук, с.н.с.
В.І. ХОДАК канд. техн. наук, с.н.с.
В.О. ЯЩЕНКО канд. техн. наук, с.н.с.

Міжнародна редакційна секція

АЛІЄВ АЛЕКПЕР доктор техн. наук, професор, Бакинський державний університет, Азербайджан
АЛІ АГА ОГЛІ доктор техн. наук, професор, Глиндор університет, Рексхем, Великобританія
Д.Г. ДЕЛЬГАДО-ФРІАС доктор техн. наук, професор, Вашингтонський університет, США
В.С. СМОРОДІН доктор техн. наук, професор, Гомельський державний університет імені Франциска Скорини, Білорусь
Т. ГЮНТЕР-УЛЬРІХ доктор техн. наук, професор, Технічний університет прикладних наук, Вільдау, Німеччина

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03680, Київ-680. Проспект Академіка Глушкова, 42. Інститут проблем математичних машин і систем.
Телефони: +380(44) 526 5493, +380(44) 526 6119.
Факс: +380(44) 526 6457.
Email: org@immsp.kiev.ua

The Journal publishes original and review scientific and technological articles; reports on symposia, conferences and meetings; reviews of monographs and the materials of the problem and discussion character. The papers published in the Journal may relate to (but are not limited by) the following main topics:

COMPUTER SYSTEMS

Theoretical foundations of the Informatics and Cybernetics. Computers, systems, and networks. Problems of Neurocybernetics and Intelligent Systems

INFORMATION AND TELECOMMUNICATION TECHNOLOGIES

Theoretical and practical implementation of the modern information technologies and means of communications

SIMULATION AND MANAGEMENT

Algorithmic, software and hardware support of computer systems. Situational control. Decision-making systems. Environment simulation. Information analytical modeling of social systems

QUALITY, RELIABILITY, CERTIFICATION OF COMPUTER TECHNOLOGIES AND SOFTWARE

Theoretical and practical aspects of hardware and software reliability. Problems of the certification of technology and technical facilities

MEMORY AND HISTORY

NEW PROJECTS

DISCUSSION NEWS

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief **A.O. MOROZOV**, Academician of the NAS of Ukraine,
Professor, Dr.Sc. (in Technical Sciences)

Deputy EiC **V.P. KLYMENKO**, Professor, Dr.Sc. (in
Physics and Mathematics)

EDITORIAL BOARD MEMBERS

I. I. GORBAN Dr.Sc., Professor,
M. I. ZHELEZNYAK Ph.D in Physical and Mathematical Sciences,
senior staff scientist
M. G. IEVLEV Ph.D in Technical Sciences, senior staff scientist
O. A. LETYCHEVSKY Academician of the NAS of Ukraine, Dr. Sci. in
Physics and Mathematics
V. S. LYSENKO Corresponding Member of the NAS of Ukraine, Dr.
Sci. in Physics and Mathematics
V. A. LYTVYNOV Dr.Sc., Professor
V. V. LYTVYNOV Dr.Sc., Professor
V. S. MADERYCH Dr. Sci. in Physics and Mathematics, Professor
I. V. PROKOPENKO Dr. Sci. in Physics and Mathematics, Professor
O. M. RIZNYK Dr.Sc., senior staff scientist
P. S. SAPATY Ph.D in Technical Sciences, senior staff scientist
V. P. STRELNIKOV Dr.Sc., senior staff scientist
V. I. KHODAK Ph.D in Technical Sciences, senior staff scientist
V. O. YASHCENENKO Ph.D in Technical Sciences, senior staff scientist

International Editorial Section

ALIEV ALEKPER Dr.Sc., Professor, Baku State University,
Azerbaijan
ALI AGA OGLY Dr.Sc., Professor, Glyndwr University, Wrexham, UK
D. N. DEVIS Dr.Sc., Professor, Washington State University, USA
J. G. DELGADO-FRIAS Dr.Sc., Professor, Francisk Scorina Gmel State
University, Belarus
V. S. SMORODIN Dr.Sc., Professor, Technical University of Applied
Sciences Wildau, Germany

EDITORIAL OFFICE ADDRESS: Institute of Mathematical
Machines and Systems Problems, 42, Academician Glushkov
Avenue, 03680, Kyiv, Ukraine.
Tel.: +380(44) 526 5493, +380(44) 526 6119.
Fax: +380(44) 526 6457.
Email: org@immsp.kiev.ua

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ МАТЕМАТИЧНИХ МАШИН І СИСТЕМ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

МАТЕМАТИЧНІ МАШИНИ І СИСТЕМИ

№ 3 2015

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У ГРУДНІ 1994 РОКУ
Свідоцтво про реєстрацію КВ № 14831-3802 ПР від 15.01.2009

Затверджено до друку Ученою радою Інституту проблем математичних машин і систем
НАН України (протокол № 9 від 12 серпня 2015 р.)

ПРЕДСТАВЛЕНИЙ У БАЗІ ДАНИХ РОСІЙСЬКОГО ІНДЕКСУ НАУКОВОГО ЦИТУВАННЯ (РІНЦ), НАУКОВИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ
БІБЛОТЕЦІ «КІБЕРЛЕНІНКА» І В ІНТЕРНЕТІ <http://www.immsp.kiev.ua> УКРАЇНСЬКОЮ, РОСІЙСЬКОЮ
ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

ЗМІСТ

ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ СИСТЕМИ

Хіміч О.М., Чистяков О.В., Бруснікін В.М. Гібридний алгоритм узагальненого методу спряжених градієнтів для проблеми власних значень з симетричними розрідженими матрицями	3
Додонов А.Г., Путятин В.Г., Куценко С.А., Князь І.В. Сценарий прийняття рішення по організації противолюдоочной и противоминной обороны корабельного соединения	14
Sapaty S.P. Solving social problems by distributed human terrain operations	30
Семко В.В. Метод побудови областей керованих станів динамічного об'єкта	44
Лапач С.М. Визначення оптимальної кількості кластерів	53
Сеспедес Гарсія Н.В. О контроле соблюдения конфиденциальности компьютерных систем	57

ІНФОРМАЦІЙНІ І ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Демченко Р.И., Дикий П.В. Численное исследование придонного давления и его горизонтального градиента в зоне прибоя и наката волн на берег	67
Вовк О.Б. Системи електронного навчання – нові форми сучасної освіти	79
Радченко С.Г. Использование эвристики в планировании эксперимента и регрессионном анализе	87
Майстренко С.Я. Система «ГІС-Ліспроєкт» як прототип геоінформаційної складової кадастрової системи	93

МОДЕЛЮВАННЯ І УПРАВЛІННЯ

Горбань И.И. Статистическая устойчивость случайных процессов	100
Liakhov O.L., Dmytrenko T.A., Tverdokhlib A.O., Derkach T.M., Dmytrenko A.O. Configuration development on the platform 1С for enterprise automation	112
Ковалець І.В., Халченков О.В., Ануліч С.М., Удовенко О.І. Оперативне прогнозування метеорологічних полів для систем попередження про паводки у Карпатах	118
Внукова Н.Н., Ващенко А.Н., Перчик Е.Л. Экономический кластер под углом зрения соотношений стоимостного баланса и мировой глобализации	126
Зацерковний В.І. Алгоритм діагностування стану територій на квазісталих режимах по одномірних несправностях	142
Коваленко О.В. Управління вибухопожежним захистом об'єктів ядерної та радіаційної безпеки на основі мереж Петрі	150
Снитюк В.Е., Сипко Е.Н. Штрафные функции в задаче составления расписания занятий	158
Броварець О.О. Математичний апарат для реалізації прогностично-компенсаційної технології змінних норм внесення технологічного матеріалу на основі уточнених даних ґрунту	165
Висоцька В.А., Чирун Л.В. Концептуальна модель опрацювання інформаційних ресурсів у системах електронної контент-комерції	179

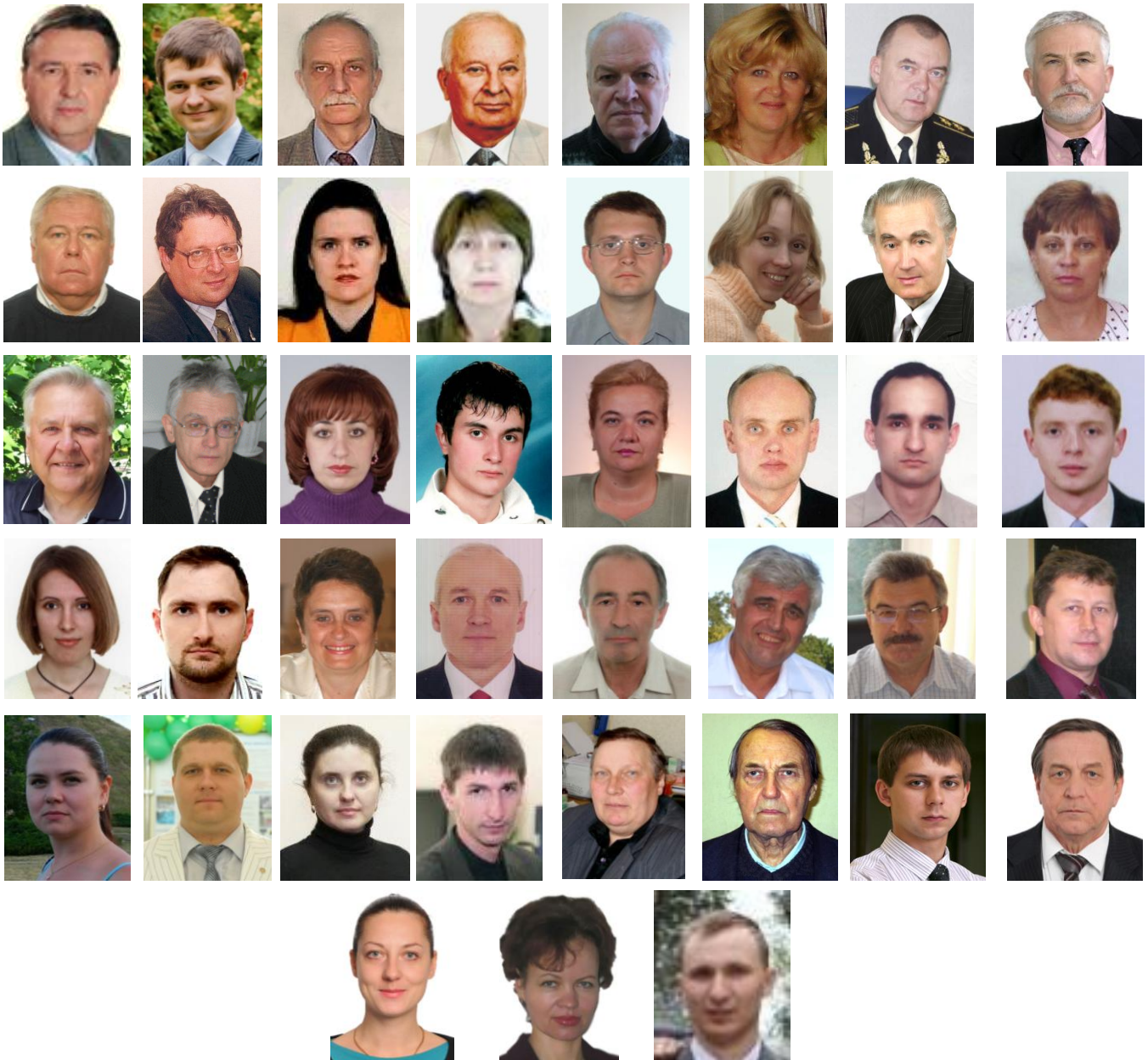
ЯКІСТЬ, НАДІЙНІСТЬ І СЕРТИФІКАЦІЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ І ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Федухин А.В., Ярошенко В.Н., Муха Ар.А. К вопросу взаимосвязи величин метрик и их весов	191
Костановский В.В., Козачук О.Д. Вероятностный анализ безотказности и долговечности апертур фазированных антенных решеток в процессе проектирования	201
Сукач Е.И., Жердецкий Ю.В. Вероятностно-алгебраическое моделирование систем управления технологическими процессами производства с элементами потенциальной опасности	213

РЕФЕРАТИ

220

Інститут проблем математичних машин і систем НАН України, 2015

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Інститут проблем математичних машин і систем НАН України

Проспект Академіка Глушкова, 42, 03680, Київ, 680, Україна

Телефони: (044) 526 54 93, (044) 526 61 19. Факс.: (044) 526 64 57

E-mail: org@imm-sp.kiev.ua

Редактори:

Комп'ютерна верстка і макетування:

С.Г. Тимчик, М.П. Гошук

Н.П. Каревіна
